

Rabia Hatun meselesi

Yazan : Halit Fahri Ozansoy

Bir varmış, bir yokmuş, bir Rabia Hatun varmış, şair bir kadıncağızmış, fakat ne yazık ki son zamana kadar ne ismini, ne de tek mısraını bilenler ortaya çıkmamış, halbuki Divan edebiyatının baştacı edilecek derecede ince bir şahsiyeti, bir hassasiyeti imiş, nihayet işte bir mi, iki mi, üç mü, -hasılı birkaç şiri diyelim- ele geçmiş ve edebiyat tarihimiz önemli bir şöhrete daha kavuşmuş. Amma bu parıltılı, sihirli, ahenkli sırrı ilkönce kim keşfetmiş, orasını bilmiyorum. Yalnız değerli edebiyat tarihçisi dostum Nihad Sami Banarlı'nın iki uzun makalesi sonunda şunu anlıyorum ki, işe, bir değil, birçok gizli eller karışmış ve bunlara, Rabia Hatunun on üçüncü yüzyılda yetişmiş bir şair olduğunda söz ve inanç birliği etmişler! Nihad Sami, hayır, diyor, ortaya çıkardığımız mısraların dili ancak on dokuzuncu yüzyıl diline uygundur, bu kadın hakikaten yaşamışsa ancak o tarihlerde yaşayabilirdi.

Hayret! bir tarafta on üçüncü yüz yıl iddiası, bir tarafta on dokuzuncu yüz yıl! Gelin de bu muammanın için den çıkın. Hele yaşayan edebiyatın ve bu edebiyata iyi kötü bir ömür bağlanmış olanların tamamile ihmal edildiği, umursanmadığı, hakkı ve değeri tepilip atıldığı bir zamanede bir Rabia Hatuna karşı duyulan bu ilginin, koparılan bu gürültünün karşısında ayrıca hayretlere düşmemek te elden gelmiyor. Demek ki edebiyatta yerini bulmak, değerlendirilmek için daima eski devirlere aid olmak lâzım. Öyle ya, ne ekmek ister, ne su. Hatunu Yunus Emre ile çağdaş bulanlar, ihtimal bu nu düşünmüşlerdir! Fakat Nihad Sami'nin, döne dolaşa, sadece aradaki altı yüzyıl farkını belirtmeğe çalışan iki uzun makalesi de ateşli mi ateşli! Rabia Hatunun on üçüncü yüzyılda yaşadığını söylleyenlere bir çatıyor ki insanın şaşkınlıktan parmağı ağzında kalıyor. Meğer o isimlerini zikret-

mediği muarızları, şair hatunu on üçüncü yüz yılda yaşatmakla ne korkunç bir suç işlemişler! Onlara çatan bu makalenin sonunda, sayın ve genç bilginiimiz nerede ise idam cezası isteyecek...

İşte efendim, edebiyatımız şimdiki halde böyle Rabia Hatun davalarıyla meşguldür. Hareketsizlik içindeki bu harekete de sevinmek, yürekten hannedmek lâzım. Hiç değilse koskoca edebiyat ağacının tepesinde bir iki yaprak sallanıyor. Bu kadarcık bir esinti de nihayet bir şeydir. Kıymetini bilelim.

HİKMET FERİDUNUN HAYIFLANMASI

Hikmet Feridun Es, son fıkraların dan birinde, İstanbul limanında tesa düfen gözüne ilşen bir Amerikan vapurunun isminden bahsediyor. Bu isim, Amerikada macera romanları, bilhassa kovboy hikâyeleriyle meşhur olan ve bu nevin büyük babası adedilen bir müellifin ismidir. Hikmet Feridun (Devamı 7 nci sayfada)

Fırtınalı gecelerde

ÇOBAN YILDIZI

Kaptanlar için
neyse

Fırtınalı hayatta
ümitsizler için

Milî Piyango

biletli odur.

5-7-948

Hafta içinden notlar:

Rabia Hatun meselesi

(Baştarafı 4 üncü Sayfada)

ridun hayıflanıyor, neden bizde de edebiyata ve edebiyatçıya aynı saygıyı ve sevgiyi göstermiyorlar diye üstelik, haklı olarak tamamen maddi ve teknik bir diyar sayılan Amerikada mânevî kıymetlere karşı gösterilen bu alâkayı övüyor ve bu ögüş arkasından dandır ki, teessürle, hani bizim vapurlarımızda böyle isimler, diyor; gözleri boş yere Hüseyin Rahmi vapuru, bir Tefik Fikret vapuru arıyor; yok! sadece bir takım mânasız, ruhsuz isimler... Bunlardan, o dakikada, limanda gözüne ilişen üç vapurda üç isim buluyor. Fakat Hüseyin Rahmi, Tefik Fikret isimleri yine hayalinde kalmıştır ve kalacaktır.

Görüyor musunuz, her türlü maddi ve mânevî himayeden mahrum kalan zavallı edebiyat ve edebiyatçılar arkasından nasıl hüznülere kapılıyor? Kendimize nerelerde teselliler arıyoruz? Demek ki vapurlarımıza meşhur edebî şahsiyetlerin isimlerini verdiğimiz gün her şey yoluna girecek, her müşkül hallolunacak, edebiyatın da, edebiyatçıların da yüzü gülecektir. Halbuki, törenlerden, isim takmalardan, kuru kuruya alkışlar ve methü senalardan ziyade, edebiyatımıza, ve edebiyatçılarımıza uzanacak bir hayırlı el beklememeliyiz, bu alanda maddi ve mânevî bir kalkınmaya ve kalkındırmaya şahid olmalıyız ... O yardım nereden gelecek, bilemem; fakat şunu görüyoruz ki, bugün, Türk edebiyatı, dünden daha yoksul ve üzgün bir haldedir. Sporcuya, ressamı, sahne artistine gösterdiğimiz rağbet ve alâkanın onda birini bile edebiyatçıya esirgersek, bunun hep böyle, bu acıklı durumda devam edeceğine de şüphe yoktur. Fakat zararı yok, biz

yine, Hikmet Feridun Es'in teklifine uyarak, birkaç yeni vapurumuza meşhur bir şair ve romancımızın olsun ismini koyalım. Hele Tefik Fikret ismi hakkile yakışık alır. O zaman, o şairimizin dediği gibi, şiirin, mavi dalgalar üzerinde «küşade-bâl-i tennezzüh» olduğunu görebiliriz. Anlaşılan, kanaat ehli olarak tanınan edebiyatçılar için bu kadarı da bir saadettir. Bir saadet ki yeter de artar bile...

PIERRE LOTİ VAPURU

Bir Hüseyin Rahmi, bir Tefik Fikret vapuru hayali arkasından, vakitile bir Fransız dergisinde okuduğum bir fıkrayı hatırladım. Hoştur, bilhassa Loti'nin ölümünden sonraya aid olduğundan ayrıca mânalıdır:

Bir gün Pierre Loti'nin hayranlarından biri, Rochelle'li bir balıkçıya soruyor:

— Pierre Loti kimdir, tabii bilirsiniz sanırım?

— Şüphesiz, efendim, Chapus ile Oléron arasında işliyen vapurdur.

Burada şunu ilâve edelim ki, Bira-derim İves müellifinin mezarı Oléron dadır.

Balıkçının sualdeki «kimdir» kelimesinden bile şüphelenmediğine göre tam dalgımlar veya cahiller için insanla eşyayı ayırmak hususunda gramerin de faydası olmadığı anlaşılıyor. Pierre Loti o balıkçı için nasıl sadece bir vapursa, hani Tefik Fikret ismi konulacak olan bir vapurun da bizim ülkede kaç kişiye o şairi hatırlatacağı düşünülecek bir meseledir. İnsanla eşya arasındaki farksızlık, bilhassa edebiyat neslimiz ve nesillerimiz bakımından acıklı bir manzara gibi görünüyor. **HALİT FAHRİ OZANSOY**

